

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТКУ ХОРТИНГУ
ЯК НАЦІОНАЛЬНОГО ВИДУ СПОРТУ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ФІЛОСОФСЬКЕ І
ПСИХОЛОГІЧНЕ ПІДґРУНТЯ ЯК ВИДУ БОЙОВОГО МИСТЕЦТВА**

УДК 37.091.4:796.85 (477)

*Марина Меднікова,
Денис Буданов,
м. Семенівка*

**НАЦІОНАЛЬНА ВИХОВНА СИСТЕМА ХОРТИНГУ, ЯК ОДИН ІЗ БАЗОВИХ
КОМПОНЕНТІВ ІДЕНТИФІКАЦІЇ НАЦІЇ**

Постановка проблеми. Будь-яка країна прагне бути сильною в усьому, починаючи зі здоров'я нації та завершуючи стабільною економікою (або ж „здоров'ям“ економіки). Здоров'я тіла та духу громадян – основа процвітання держави. „Здоров'я дорожче золота“, – казав Вільям Шекспір. Здорова дитина – це здорове суспільство, а здорове суспільство має на меті процвітання та підняття рівня життя своєї країни [9]. Тисячоліттями бойове мистецтво відшліфовується, а в кожному народженому хлопчику виховувався дух захисника сім'ї та держави. Не виняток й Україна – нащадок Київської Русі й, можливо, як стверджують багато дослідників історії та сучасності, – аріїв [14]. Можна порівняти роль бойових мистецтв у самоідентифікації нації таких країн як Японія, Китай, Корея. Кожна з них має національний вид спорту (у Японії – дзюдо, карате, в Китаї – ушу, в Кореї – тхеквондо тощо), що неодмінно асоціюється саме з нею та більш ні з якою іншою державою [7, с. 10]. На прикладі Японії бачимо, як важливо впроваджувати спорт у систему освіти. Спорт у країні є обов'язковим елементом шкільної програми, 90 % усіх спортивних споруд Японії належить школам та університетам. У початковій школі передбачено не менше 3 годин занять спортом на тиждень. Також у школах є спортивні клуби, де діти займаються в позаурочний час, не менше 5 годин на тиждень. Таким чином, більшість дітей займаються спортом близько 8 годин на тиждень [11]. У Таїланді – муай тай це не просто спорт, це гордість народу, справжнє мистецтво. В цій країні цим видом спорту займаються майже 120 тисяч любителів та близько 10 тисяч професіоналів. Поліцейські та військовослужбовці в це число не входять, бо займаються ним у обов'язковому порядку [12]. У Кореї творці тхеквондо пішли так далеко, що в наш час це бойове мистецтво стало всесвітньовідомим єдиноборством, що об'єднує 206 національних асоціацій по всьому світу, і навіть здобуло статус олімпійського виду спорту. На сьогоднішній день тхеквондо – це одне з найсистематичніших і найтехнічніших традиційних корейських єдиноборств. Так само як і в Таїланді цим спортом займаються військовослужбовці [13].

Зауважимо, що до того, як стати національними видами спорту в кожній із вищезазначених країн, усі види бойових мистецтв: тхеквондо, карате, муай-тай тощо – були виховними системами, що потім стало основою того чи іншого виду спорту [2; 3]. У давні часи виховні системи створювалися з метою формування знань і вмінь у певного індивідуума, формування сильної особистості. Виховні системи, котрі згодом були покладені в основу бойових мистецтв, формували навички самооборони та тактики бою. Такі системи мали неабияке значення для життя в тогочасному суспільстві не лише окремої особи, а й цілих етносів, адже завдяки ним люди виживали, були готовими протистояти будь-яким ситуаціям, що загрожували їхньому життю. Вони формувалися протягом декількох століть або навіть тисячоліть, їх ефективність неодноразово перевірялась на практиці (у наступальних або оборонних операціях, довготривалих боях тощо).

Мета статті – описати розвиток і поширення національної виховної системи хортингу, як одної з базових компонентів ідентифікації нації.

Виклад основного матеріалу дослідження. На території України з давніх-давен проживали войовничі племена та народності. Згадаймо скіфів, що здійснювали походи на Ассирію, Сирію та дійшли до Єгипту, де єгипетський фараон відкупився від них. У 514 році до н.е. перський цар Дарій зазнав поразки у війні проти Скіфії, а в 331 році до н.е.

скіфи перемогли військо Александра Македонського. Сармати вважаються одними з найбільш управних воїнів людства та правили на території України близько 6 століть, наводячи страх на своїх сусідів і навіть беручи участь у війнах проти славетної Римської імперії. Не забуваймо ратників Київської Русі, держави, що існувала майже 400 років і простягалася від Балтійського моря на півночі до Чорного моря на півдні, від верхів'я Вісли на заході й до Таманського півострова на сході та стала першим проявом української державності. Нарешті, славетні запорожці, що вважали себе нащадками сарматів, провели славнозвісну національно-визвольну війну, внаслідок якої відновили українську державу – Військо Запорозьке, яке не поступалося найкращим європейським арміям. Значимо, що запорозька піхота була найбоездатнішою в Європі та як підтверджують факти – під час Хотинської війни Османська імперія так і не змогла загарбати українські землі. Для проведення таких блискавичних боїв, як битва під Жовтими Водами, що стала початком визвольного повстання проти Речі Посполитої, або битва під Пилявцями, в результаті якої було звільнено всю Волинь та Поділля, потрібна була неабияка підготовка як фізична, так і духовна. Щоб якісно підготувати таку кількість людей та сформувати в них певні навички, створювалися виховні системи, до того ж вони були добре продуманими й шліфувалися віками. Козацьке військо було багатонаціональним, тож перейняття іноземного досвіду та аналіз чужих помилок давав у результаті набагато досконалішу виховну систему. До нашого часу дійшли історичні дослідницькі матеріали щодо фізичної підготовки та військових тренувальних традицій козацтва [6]. Результатом кропіткої праці над історичними джерелами науковців, заслужених тренерів України, їх участь у змаганнях високого рівня, застосування свого досвіду та багатовікових традицій нашого народу, перейняття передового досвіду бойових мистецтв інших країн – є створення комплексної системи фізичної підготовки молоді під назвою хортинг, що переросла в досить потужний фізкультурно-оздоровчий, спортивний та професійно-прикладний рух. Наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту № 3000 до Дня Незалежності України від 21 серпня 2009 року хортинг було визнано видом спорту. На сучасному етапі хортинг є одним із найпопулярніших видів єдиноборств в Україні [10].

Національний вид спорту України – хортинг впроваджується в українські школи, як і теквондо в корейську систему освіти [13]. Основні „кроки“ хортингу щодо напрямів його розвитку в шкільному колективі зроблено: офіційне його введення як варіативної частини до програми фізичної культури для 5–9, 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України з грифом „Рекомендовано“ листами-розпорядженнями № 1/11–8601 та № 1/11–8604 від 15.09.2011 року, а також рекомендація Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України відкрити відділення хортингу у вищих навчальних закладах України I–IV рівня акредитації „Щодо запровадження спеціалізації з національного виду спорту хортинг у вищих навчальних закладах“ № 1/11–10420 від 09.11.2011 року. Наприкінці 2012 року Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України прийняло рішення про введення хортингу в позашкільні навчальні заклади та видало лист-розпорядження № 1/11–19310 від 14.12.2012 року про схвалення навчальної програми з хортингу для позашкільних навчальних закладів та надання грифу „Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України“ [7, с. 12–13].

Таким чином, український хортинг вже є в розділах предмету „Фізична культура“, варіативним модулем і пріоритетним за інші види спорту, які вивчаються в загальноосвітніх школах. Бо саме на хортинг Міністерством освіти і науки України та Міністерством молоді та спорту України покладено виховні аспекти для школярів на прикладі спортивних і культурних традицій українського народу, національно-патріотичного виховання, знань витоків, історії та походження фізичної культури на Батьківщині тощо.

Як і в Кореї, Таїланді та інших країнах Світу [12], в Україні розроблена спеціальна програма підготовки правоохоронних органів і силових структур – поліцейський хортинг (один із видів хортингу), який є національним професійно-прикладним спортом, у якому акумульовано бойові традиції українського народу та напрацювання в галузі національного бойового мистецтва „хортинг“. Поліцейський хортинг являє собою систему окремих розділів спортивних єдиноборств, притаманних лише цьому виду спорту, що надає йому

характеру яскравої індивідуальності та неповторності. Поліцейський хортинг створений з урахуванням потреб правоохоронної діяльності та є важливою складовою військово-патріотичного виховання молоді, засобом формування готовності людини до поведінки в екстремальних ситуаціях шляхом залучення правоохоронців й інших груп населення до тренувальної та змагальної діяльності.

Також до видів хортингу входить військовий хортинг. Основна відмінність військового хортингу від інших різновидів військово-прикладного характеру в тому, що це командний вид спорту, в якому особисті результати не враховуються. Проведення змагань та їх підсумки проводяться виключно серед команд (десять осіб – дві військові групи). Мета військового хортингу – створення досконалої системи підготовки майбутніх фахівців, інструкторів, експертів, які пройдуть перепідготовку по системі військового хортингу з числа спортсменів, розрядників, кандидатів у майстри спорту, майстрів спорту, а саме (національного виду спорту України – хортинг, горьового спорту, кульової стрільби, орієнтування та інших видів багатоборств). *Завдання* фізичної підготовки засобами військового хортингу, який засновано в Україні полягають у тому, щоб повсякденно розвивати й удосконалювати фізичні та вольові якості юнаків, допризовників і солдат, серед яких особливе значення має фізична витривалість. Кожному солдатowi необхідно досконало оволодіти прийомами рукопашної сутички, подолання штучних і природних перешкод, пересування та дій у лісі, місті тощо. Для того, щоб успішно володіти зброєю та бойовою технікою, повністю використати їхню потужність, недостатньо мати відмінні теоретичні знання, потрібно володіти високорозвиненими психофізичними якостями, що досягається систематичним тренуванням [15, с. 58].

До основних видів хортингу слід віднести ще: військово-спортивний хортинг, бойовий хортинг, ММА хортинг, козацький хортинг [7, с. 20].

Прислухаючись до повчань українського поета Т. Г. Шевченка: „І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь“, тренери з хортингу, науковці, спортсмени-дослідники і т.д. узагальнюють передовий досвід інших країн Світу, роблять висновки та шукають ті спрямування, які досі не використовувались. Адже, у міжнародному спортивному просторі серед прихильників бойових мистецтв хортинг розглядається як шлях пізнання, надійна відповідальна позиція, манера триматися, позиція, склад розуму тощо. Це найвідоміше бойове мистецтво козацького походження, в якому під час змагальної боротьби застосовується практично весь природний арсенал прийомів одноборства, засноване переважно на ударах руками та ногами в стійці та лежачи, захопленнях, заламах і кидках, утриманнях, больових і задушливих прийомах. На відміну від більшості західних видів ведення двобою, що роблять ставку на власну силу бійця, в основу хортингу покладений принцип застосування в змагальному комплексному (два різнопланові раунди) двобої максимального арсеналу прийомів, використання сили супротивника і швидкого виявлення його слабких місць, за рахунок чого спортсмен хортингу може успішно виступати за правилами будь-яких повноконтактних видів єдиноборств. Передує цьому процесу ретельна морально-вольова підготовка та високий больовий поріг спортсмена, а також дотримання встановлених правил, завдяки чому хортинг становить собою потужну виховну систему особистості [7, с. 10–11].

Хотілося б звернути увагу на комплексний підхід хортингу. Він складається на даний час із дванадцяти основних розділів, які офіційно зареєстровані в Україні: двобій, боротьба, форма, показовий виступ, фулл контакт, нокдаун, сутичка, фехтування, гирьовий спринт, військовий хортинг, поліцейський хортинг і рукопашний хортинг [4]. На наш погляд, потрібно виокремити розділ „Двобій“ (дозволяє охопити весь природний арсенал прийомів самозахисту людини, які включені в спортивну змагальну програму) – це така форма поєдинку, яка перша офіційно почала впроваджуватися на змаганнях із хортингу високого рівня – Перший чемпіонат світу з хортингу (24–27.09.2015 року) в Польщі (м. Кендзежин-Козле) серед кадетів і кадеток, юніорів і юніорок, чоловіків і жінок. Розділ „Двобій“ є провідним, основою та візитівкою хортингу, в ньому змагальна сутичка проводиться як комплекс із двох різних за правилами раундів. У розділі „Двобій“ людина, яка займається хортингом, може перевірити свої надбані навички в реальному повноконтактному поєдинку з рівним по вазі та віку суперником. У юнацьких вікових групах 6–7, 8–9, 10–11, 12–13 років на змаганнях немає ударів руками в голову. Це зроблено з метою упередження отримання

небажаних ударів по голові в дитячому віці, і щоб батьки малюків не боялися приводити дітей в спортивні зали хортингу, де за цим уважно слідкують. У віці для кадетів чоловічої статі 14–15 років надається тільки 2 (дві) хвилини першого раунду з ударами в голову в захисному екіпіруванні – шолом та рукавиці, для укріплення та розвитку техніки нанесення ударів, захисту від ударів у голову, для того, щоб спортсмени-початківці набували навичок нанесення ударів та захисту від ударів у голову. Але другий раунд двообою у них повноконтактний із ударами руками в тулуб, боротьбою в стійці та партері. Таким чином, дані Правила дозволяють спортсмену також отримати навички самооборони. Навіть у другому раунді, де є боротьба з ударами ногами та руками в тулуб, молодші юнаки, юнаки, кадети, юніори вдягають захисні протектори на гомілки, щоб не травмувати ноги при контакті з суперником. Підготовка юних спортсменів до реальних двобоїв проводиться поступово. Так хортинг представляє новий напрям комплексного змішаного єдиноборства, але два різнопланові раунди двообою суттєво відрізняють його від інших видів [4].

Зважаючи на різновид розділів хортингу будь-яка людина, що вирішила займатися цим видом спорту, знайде себе в ньому. Адже, тут присутні як повноконтактні, так і безконтактні види. Хортинг як комплексна система виховання розрахований не тільки на представників будь-якої вікової групи та статі, а й на людей з обмеженими можливостями.

Варто звернути увагу на комплексну систему виховання хортингу. Комплексність – це єдність цілей, завдань, змісту, методів і форм виховання. Комплексний підхід до виховання виконує одночасно декілька функцій: 1) орієнтує побудову системи виховання на цілісну особистість, а не на окремі її якості; 2) сприяє всебічному розвитку особистості, який є результатом комплексного вирішення виховних завдань; 3) сприяє гармонійному розвитку особистості шляхом здійснення єдності і взаємозв'язку всіх напрямів сучасного виховання, їх певного співвідношення і супідрядності; 4) сприяє ефективності виховання: одночасне вирішення не однієї, а декількох виховних завдань, природно піднімає його результативність [5].

Хортинг набув надзвичайної популярності не тільки на своїй Батьківщині, а й у 26 країнах світу (станом на 1 січня 2014 р.). Розробка правил змагань із хортингу, а також його кваліфікаційна система спрямовані виключно на природний винахід техніки самозахисту та спортивних прийомів єдиноборства, ініціатором якого виступив президент Всесвітньої ФХ, майстер спорту України міжнародного класу, Заслужений тренер України – Е. Єрмоєнко [7, с. 6, 12].

Популяризація національного виду спорту хортинг йде швидко та на дуже високому рівні: щороку значно збільшується кількість спортивних клубів, відділень при ДЮСШ та гуртків при Будинках творчості дітей та юнацтва [4]. Як приклад, історія виникнення клубу з хортингу в славному м. Семенівка на півночі України. Містечко Семенівка має багату та славу історію. У X–XII ст. територія, яку зараз займає місто, входила до складу адміністративно-територіальної одиниці Київської Русі – Сновської тисячі, яка знаходилася між Новгород-Сіверським та Стародубським князівствами. В 1167–1174 роках північна частина Сновської тисячі, в основному територія сучасного Семенівського району, у наслідок князівських міжусобних воєнних сутичок, увійшла до складу Стародубського князівства. З 1240 по 1320 рік жителі краю знаходилися під монголо-татарським ігом. З 1320 по 1500 рік територія сучасної Семенівки входила до складу Великого Литовського князівства та об'єднаної Польсько-литовської держави Речі Посполитої. З 1500 по 1619 рік – до складу Російської держави. Після Деулінського перемир'я Речі Посполитої та Московської держави (з 1620 по 1648 роки) територія Семенівщини належала Польській короні. З 1648 по 1781 рік територія Семенівки стає частиною Стародубського полку. В 1680–1685 роках було засновано козацьку слободу. За часів гетьманування Самойловича та Мазепи на Стародубщині виникають великі господарства таких відомих в Україні родів, як Сулими, Кочубеї, Гамалії та Ломиковські, що будували на Стародубщині млини, буди, гути, рудні, широко провадили торговельні та фінансові операції. Напередодні Шведської війни дістав маєтності в Стародубському полку й генеральний писар Пилип Орлик (села Кривець і Рилівичі, Топальської сотні), де побудував Карпівську рудню. Село, яке виникло поблизу від цієї рудні, одержало назву Орликівки, на згадку про майбутнього українського гетьмана. У жовтні-листопаді 1708 року під час антимосковського повстання гетьмана Івана Мазепи козацька

слобода Семенівка опинилася в самому епіцентрі тих доленосних для України подій, визначивши на століття подальший розвиток нашої країни та й всієї Європи. У книзі „Городские поселения в Российской империи“, виданій у 1865 році в Санкт-Петербурзі та в книзі М. Маркевича „История Малороссии“ – виданій у 1842 року у Москві написано: „... Під час війни Росії зі Швецією в жовтні 1708 року в Семенівку, з козачим військом прибув Мазепа та розташувався табором. Тут він оголосив про перехід його на бік Карла XII. Із 5000 козаків за ним пішло 1500, інші пішли до Меншикова“. З 1782 по 1783 роках Російська імперія ліквідувала українську козацьку державу, що існувала в формі гетьманщини, та, відповідно – її адміністративно-територіальний устрій. За даними Д. Поклонського, в липні 1733 року біля Семенівки було розташовано десять тисяч вояків російської армії на чолі з генералом-майором Г. Загряжським і українських козаків на чолі з Генеральним обозним Яковом Лізогубом. Вони чекали на розпорядження щодо руху за польсько-литовський кордон. Військові мали підтримати зайняття Польського королівського престолу ставлеником Росії та Австрії саксонським курфюрстом Августом. Як відомо, із 1808 року Семенівка входила до Новозибківського повіту, який із листопада 1917 року був у складі Гомельської губернії РСФРР. У березні 1926 року було ліквідовано Гомельську губернію. Семенівська волость увійшла до складу УСРР (до створення Чернігівської області входила до Глухівського та Конотопського округів). У роки Першої світової війни фронт не зачепив Семенівщину, проте було мобілізовано значну кількість чоловіків-семенівців. Тяжкі роки випробувань настали 22 червня 1941 року, коли війська Третього Рейху перетнули кордон Радянського Союзу. Територія України, згідно з генеральним „Планом Ост“, розглядалася як „німецький життєвий простір“. 19 серпня 1941 року, після захоплення Гомеля, частини 2-ї танкової німецької армії ввійшли на території Добрянського та Семенівського районів. До 21 вересня 1943 року в м. Семенівці було встановлено окупаційний німецький режим [1, с. 46–48].

Дійсно, величну історію має Семенівщина й тому не дивно, що в таких містечках, містах, селах, як наше м. Семенівка з'являються одні з найпотужніших осередків бойового мистецтва – хортинг. Це, навіть, деякою мірою закономірно, адже, в кожному з нас на генетичному рівні, в кодї нації закладені: воля до перемоги, незалежність, витримка, боротьба за справедливість тощо. На основі вище описаних історичних даних констатуємо, що наш спортивний клуб був започаткований у 2008 році, з 2015 – відкрите відділення з хортингу в ДЮСШ, а в 2016 – два гуртки в будинках творчості. Клуб має досить високі здобутки, навіть, на всесвітньому рівні. Так, у 2016 році на чемпіонаті України, що проходив у м. Черкаси, Юрій Товстиженко став срібним призером у розділі „Двобій“, серед юніорів, а я, Марина Меднікова, отримала золоту медаль у розділі „Двобій“, серед кадеток. Уже два роки поспіль спортсмени м. Семенівки (тренер-викладач ДЮСШ, майстер спорту України з хортингу – Денис Буданов) беруть участь у чемпіонатах світу з хортингу. Так, у 2015 році спортсмени, Олексій Дейнеко серед кадетів та Юрій Товстиженко серед юніорів стали срібними призерами чемпіонату світу в розділі „Двобій“. У 2016 році я – Марина Меднікова – переможець чемпіонату світу в розділі „Форма“, „Двобій“ серед юніорок. Цьому передували систематичні перемоги спортсменів на районних, обласних і Всеукраїнських змаганнях, що проводилися в різних містах України. На сьогоднішній день серед вихованців Семенівської ДЮСШ є 4 кандидати в майстри спорту України: Юрій Товстиженко, Олексій Дейнеко, Даниїл Горелій та Марина Меднікова (тренер-викладач Денис Буданов). На даний час у м. Семенівка та Семенівському районі Національним видом спортом України – хортинг займається 70 вихованців: 30 осіб у ДЮСШ та по 20 в Іванівському та Машівському будинках творчості. Щороку кількість юних вихованців зростає.

У грудні цього року був проведений відкритий чемпіонат Семенівського району для початківців, у якому брали участь близько 60 спортсменів. Ця подія свідчить про все більшу популярність хортингу серед молоді. Таким чином, діти, школярі та молодь, що займаються хортингом, будуть надалі популяризувати його в школах, а випускники понесуть цей вид спорту в університети, молоді люди, що закінчили ВНЗ, будуть сприяти розвитку хортингу стаючи тренерами та розвивати його серед старшого покоління. Ми впевнені, що пройде небагато часу й хортинг стане національним надбанням, завдяки якому нашу країну будуть упізнавати в усьому світі. Звичайно ж, власноруч упоратися тренеру та спортсменам було б украй важко.

Але, завдяки посильній підтримці небайдужих до розвитку Національного виду спорту України – хортингу та виховання підростаючого покоління, зокрема Анатолію Євлахову – депутату Верховної Ради України, Сергію Варнавському – депутату Чернігівської обласної ради, Денису Стаценко – депутату Семенівської районної ради, директору поліської картопляної компанії, Юрію Сенько – депутату Семенівської районної ради, директору ПСП „Степанич“, Олександрю Бичкову – голові Семенівської міської ради, Василю Малковичу – голові Семенівської районної ради, Сергію Єрьомі – заступнику голови Семенівської районної ради, керівному складу Новгород-Сіверському сирзаводу, Юрію та Андрію Усок – приватним підприємцям, Володимирі та Генадію Ігнатенку – приватним підприємцям, про Семенівщину, де стрімко розвивається українське єдиноборство, систематично будуть чути далеко за її межами.

Отже, можна **констатувати**: 1. Хортинг – це узагальнення світового досвіду єдиноборства, самозахисту та рукопашного двобою. Становлення вітчизняного хортингу відбувалося з 2008 по 2015 рік у відриві від світового культу єдиноборств. Опорою для нього стала українська традиція кулачних боїв, які були надзвичайно популярні в Київській Русі, а далі з появою козацтва – традиція Війська Запорозького та славетної Запорозької Січі. 2. Видатні поети і музиканти України склали вірші та написали пісні про вид спорту хортинг, він має свої відмітні атрибути, емблему, прапор, гімн і марш, відомі художники пишуть картини на тематику національного виду спорту України. 3. Нині основна мета хортингу – популяризація та підвищення ролі фізичної культури і спорту, патріотичне виховання, залучення дітей та юнацтва до здорового способу життя, відволікання від шкідливих звичок, виховання особистості в дусі добропорядності й патріотизму [7, с. 7–10].

Перспективи подальшого дослідження передбачаються в розробці психолого-педагогічної моделі для вихованців Дениса Буданова, яка сприятиме формуванню в них гідного свідомого життя через філософські основи та кодекс честі хортингіста.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бичков О. Ф., Гузоватий С. М. Семенівка – європейське місто / Сіверський інститут регіональних досліджень; Ред. кол. : В. М. Бойко (голова ред.) [та ін.]. – Чернігів : Видавець Лозовий В. М., 2011. – С. 8, 12, 46–48.
2. Вільна електронна енциклопедія Вікіпедія / Стаття „Муай-тай“ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%83%D0%B0%D0%B9%D1%82%D0%B0%D0%B9>.
3. Вільна електронна енциклопедія Вікіпедія / Стаття „Тхэквондо“ / Розділ історія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D1%85%D1%8D%D0%BA%D0%B2%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%BE>.
4. Електронний фонд бази даних Української Національної Федерації Хортингу. Федерація твоєї Батьківщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.horting.org.ua>.
5. Навчальні матеріали онлайн / Педагогіка / Комплексна система [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/13100325/pedagogika/kompleksniy_pidhid.
6. Офіційний сайт Семенівської федерації хортингу / Стаття „Витоки і подальший розвиток хортингу“ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://horting-semenivka.nethouse.ua/articles/202986>.
7. Петрочко Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрьоменко. – К. : Паливода А. В., 2016. – 544 с.
8. Практичний довідник з історії України / Т. Земерова, І. Скирда. – Харків, 2016. – С. 11–13.
9. Проект „Здорова дитина – здорове суспільство“ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/content/zdorova-dytyna-zdorove-suspilstvo>.
10. Сайт Черкаської федерації хортингу / Стаття „Історія виникнення хортингу“ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://horting.ck.ua/index.php/khortynh/item/24-khortynh-istoriia-vynyknennia/24-khortynh-istoriia-vynyknennia>.
11. Спорт в школах Японії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edu.msyst.org/sport-v-shkolah-i-vuzah/>.
12. Тхеквондо в Кореї [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://easythai.ru/tajjskij-boks-muajj-tajj/>.

13. Тхеквондо в Кореї [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vkorea.ru/taekwondo/>.
14. Український телевізійний проєкт „ДНК – портрет нації“ / Висновки досліджень проєкту [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://kanalukraina.tv/ua/news/dnk-portret-nacii-geny-arijev-nosyat-v-sebe-bolyshe-50-ukraincev>.
15. Шило О. Військово-патріотичне виховання молоді та військовослужбовців Збройних Сил України засобами військового хортингу / О. Шило, І. Майборода // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.] . – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 4. – С. 58–64.

REFERENCES

1. Bychkov, O. F, Huzovaty, S. M., & Boiko, V. M. (Eds.) (2011). *Semenivka – yevropeiske misto* [Semenivka – European city]. Chernihiv: Vydavets Lozovyi V. M.
2. *Vilna elektronna entsyklopediia Vikipediia. Stattia „Muay-tai“* [Free electronic encyclopedia Wikipedia. Article „Muay Thai“]. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%83%D0%B0%D0%B9-%D1%82%D0%B0%D0%B9>.
3. *Vilna elektronna entsyklopediia Vikipediia. Stattia „Tkhekvondo“* [Free electronic encyclopedia Wikipedia. Article „Thəkvondo“]. Retrieved from <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D1%85%D1%8D%D0%BA%D0%B2%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%BE>.
4. *Elektronnyi fond bazy danykh Ukrainskoi Natsionalnoi Federatsii Khortynhu. Federatsiia tvoiei Batkivshchyny* [Electronic fund of database of Ukrainian hortling federation. Federation of your homeland]. Retrieved from <http://www.hortling.org.ua>.
5. *Navchalni materialy onlain. Pedahohika. Kompleksna systema* [Teaching materials online. Pedagogy. Complex system]. Retrieved from http://pidruchniki.com/13100325/pedagogika/kompleksniy_pidhid.
6. *Ofitsiyni sait Semenivskoi federatsii khortynhu. Stattia „Vytoky i podalshyi rozvytok khortynhu“* [Official Site Semenivskyi Federation Hortling. The article „The origins and subsequent development Hortling“]. Retrieved from <https://hortling-semenivka.nethouse.ua/articles/202986>.
7. Petrochko, Zh. V. & Yeriomenko, E. A. (2015). *Khortynh – shkola syly i tchesti yunoho ukrainsia* [Hortling is the school of power and honor of young Ukrainian]. Kyiv: Palyvoda A. V.
8. Zemerova, T., & Skyryda, I. (2016). *Praktychnyi dovidnyk z istorii Ukrainy* [A practical guide to the history of Ukraine]. Kharkov.
9. *Proekt „Zdorova dytyna – zdorove suspilstvo“* [The „Healthy Children – Healthy Society“]. Retrieved from <http://www.pdaa.edu.ua/content/zdorova-dytyna-zdorove-suspilstvo>.
10. *Sait Cherkaskoi federatsii khortynhu. Stattia „Istoriia vynyknennia khortynhu“* [Site Cherkasy Federation Hortling. The article „History of Hortling“]. Retrieved from <http://hortling.ck.ua/index.php/khortynh/item/24-khortynh-istoriia-vynyknennia/24-khortynh-istoriia-vynyknennia>.
11. *Sport v shkolakh Yaponii* [Sport schools Japan]. Retrieved from <http://edu.msyst.org/sport-v-shkolah-i-vuzah/>.
12. *Tkhekvondo v Korei* [Taekwondo in Korea]. Retrieved from <http://easythai.ru/tajjskijj-boksmuajj-tajj/>.
13. *Tkhekvondo v Korei* [Taekwondo in Korea]. Retrieved from <http://vkorea.ru/taekwondo/>.
14. *Ukrainskyi televiziyni proekt „DNK – portret natsii“*. Vysnovky doslidzhen proektu [Ukrainian TV project „DNA – portrait of the Nation“. Conclusions research project]. Retrieved from <http://kanalukraina.tv/ua/news/dnk-portret-nacii-geny-arijev-nosyat-v-sebe-bolyshe-50-ukraincev>.
15. Shylo, O. (2015). *Viiskovo-patriotychne vykhovannia molodi ta viiskovosluzhbovtsiv Zbroinykh Syl Ukrainy zasobamy viiskovoho khortynhu* [Military-patriotic education of youth and the Armed Forces of Ukraine military means Hortling]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriia i metodyka khortynhu: Issue 4* (pp. 58–64). Kyiv: Palyvoda A. V.

Марина Меднікова, Денис Буданов.

Національна виховна система хортингу, як один із базових компонентів ідентифікації нації.

Авторами статті досліджено: виникнення та популяризація національного виду спорту України – хортинг на Батьківщині та за кордоном, його роль в ідентифікації українців як нації; погляд на хортинг як комплексну виховну систему та обґрунтування ролі цієї системи в житті певного етносу; роль хортингу в вихованні нового покоління, сильного духовно та фізично, вольового, національно свідомого, патріотично налаштованого; акцентування уваги на комплексності хортингу як виховної системи, яка складається на даний час із дванадцяти основних розділів, які офіційно зареєстровані в Україні: двобій, боротьба, форма, показовий виступ, фулл контакт, нокдаун, сутичка, фехтування, гирьовий спринт, військовий хортинг, поліцейський хортинг і рукопашний хортинг; 26 країн світу, де хортинг набув надзвичайної популярності; величну історію Семенівщини; виникнення спортивного клубу, відділення з хортингу в ДЮСШ, гуртки в будинках творчості.

Ключові слова: *хортинг, національний вид спорту України, спортсмени м. Семенівка, ідентифікація нації, етнос, комплексність, популяризація, патріотичне виховання, бойове мистецтво, нація, виховна система, здоров'я, розділи хортингу.*

Maryna Mednikova, Denis Budanov.

Children and youth sport school in Semenivka village (V. Korobko Str. 30, Semenivka, Chernigiv region, Ukraine).

National educational system of Horting as one of the basic components of national identification.

The authors investigated: the emergence and popularization of a national sport of Ukraine – Horting inside the country and abroad as well as its role in identification of Ukrainian nation; consideration of Horting as a comprehensive educational system and substantiation of the role of Horting in life of a particular ethnic group; role of Horting in upbringing of a new generation, physically and mentally strong, wilful, nationally conscious, patriotically oriented. Separate attention was devoted to the complexity of Horting as the educational system, which currently consists of twelve main sections that officially registered in Ukraine: fight, wrestling, form, fight show, full contact, knockdown, duel, fencing, kettlebell lifting sprint, military Horting, police Horting and hand-to-hand Horting; Horting gained extraordinary popularity in 26 countries all over the world; history of Semenivka region; history of the sport club, departments of Horting in sports schools, groups in the Students Activity Center.

Key words: *Horting, national sport of Ukraine, athletes of Semenivka village, national identification, ethnos, complexity, popularisation, patriotic education, martial art, nation, educational system, health, section of Horting.*

Марина Меднікова, Денис Буданов.

Національная воспитательная система хортинга, как один из базовых компонентов идентификации нации.

Авторами статті досліджено: виникнення і популяризація національного виду спорту України – хортинг на Родині і за рубежом, його роль в ідентифікації українців як нації; взгляд на хортинг як комплексну воспитательную систему і обоснование роли этой системы в жизни определенного этноса; роль хортинга в воспитании нового поколения, сильного духовно и физически, волевого, национально сознательного, патриотически настроенного; акцентирование внимания на комплексности хортинга как воспитательной системы, которая состоит в настоящее время из двенадцати основных разделов, которые официально зарегистрированы в Украине: поединок, борьба, форма, показательное выступление, фулл контакт, нокдаун, схватка, фехтование, гиревой спринт, военный хортинг, полицейский хортинг и рукопашный хортинг; 26 стран мира, где хортинг приобрел необычайную популярность; величественную историю Семеновщины; возникновения спортивного клуба, отделение с хортинга в ДЮСШ, кружки в домах творчества.

Ключевые слова: *хортинг, национальный вид спорта Украины, спортсмены г. Семеновка, идентификация нации, этнос, комплексность, популяризация, патриотическое воспитание, боевое искусство, нация, воспитательная система, здоровье, разделы хортинга.*